

Årsberetning for Museerne Helsingør 2018

Af Maibrith Bager

Året der gik

INVITATION TIL USTILLINGSÅBNING
LØRDAG D. 2. JUNI KL. 11.00
PÅ FLYNDERUPGÅRD

Borgmester Benedikte Klær åbner udstillingen og byder velkommen sammen med bestyrelsesformand for Nationalpark Kongernes Nordsjælland Carl Frederik Bruun.

MAGTENS LANDSKAB
- på sporet af Kongernes Nordsjælland

FLYNDERUPGÅRD
GURRE SLOTSRUIN
SCT. JAKOBS KAPEL
TEGLSTRUP HEGN
SOER & VANDHULLER
TKBØ KIRKE
KRONBORG
HELLERBÆK VÅBENFABRIK
KONGEVEJENE
SCT. MARIÆ KLOSTER
ØRESUND
LANDBRUGSLAND

FRA 2. JUNI 2018

MUSEERNE HESLINGØR
Flynderupgård

Invitationen til åbning af udstillingen Magtens Landskab – på sporet af Kongernes Nordsjælland på Flynderupgård Museet.

Nationalparken Kongernes Nordsjælland åbnede den 29. maj 2018. Det er ambitionen med nationalparken at den skal bidrage til at flere besøger området og får interesse for landskabets naturmæssige og kulturhistoriske værdier. Museerne Helsingør har som et af sine arbejdsområder kulturlandskabets historie. Museerne er desuden en politisk ledet organisation. Det har derfor været naturligt at Museerne involverede sig tidligt i formidling af nationalparken,

og i forbindelse med markeringen af åbningen af Nationalparken, slog Flynderupgård Museet dørene op til udstillingen Magtens landskab – på sporet af Kongernes Nordsjælland. Det er intentionen at Flynderupgård skal indgå som en aktiv og attraktiv del af nationalparken.

Flynderupgård Museet har mange venner og brugere som værdsætter stedets værdier. I forbindelse med kommunalt varslede besparelser på det historiske landbrug, blev det klart at Flynderupgård Museet har endog meget stor lokal opbakning. Særligt er dyreholdet vigtigt for mange af områdets brugere. Politisk blev der herefter fremsat ønske om udvikling af Flynderupgård med plads til åbne, aktive fællesskaber. Den første dialog om fremtidens Flynderupgård blev indledt med Flynderupgårds venner i efteråret. Arbejdet fortsætter i 2019.

Det er en ny tid på Flynderupgård. I forsommeren gik museets mangeårige landmand Leif Rasmussen på pension. Det historiske landbrug, der er en vigtig del af Flynderupgård, har Leif Rasmussen givet et stort bidrag til. Han efterfølges af Camilla Pedersen og Sophie Melgaard. Med ansættelsen af de to landkvin-

der i en delt stilling, prioriteres udviklingen af Flynderupgård.

Bag udviklingen af de lokalhistoriske museer til det mangfoldige museumsvesen, vi har i dag, stod i mange år museumschef Kenno Pedersen. I 2018 modtog Kenno Pedersen Helsingør Medalfjen. Den gives for en indsats af særlig fortjenstfuld og værdig karakter, en der har haft stor betydning for et område af eller for hele Helsingør Kommune, og som Helsingør Kommune derfor gerne vil udtrykke særlig anerkendelse overfor. Kenno Pedersen, startede sit virke på Helsingør Bymuseum i 1971 og har igennem årene ydet en vedholdende indsats for at skabe viden om og indsigt i Helsingørs spændende historie.

Sundtoldsmarkedet 2018 indfrie de høje forventninger, vi havde til markedet, og blev et foreløbigt højdepunkt i formidlingen af 1800-tallets Helsingør. Markedet, der blev afholdt den 18. august 2018, blev besøgt af 15.000 gæster. I løbet af de seks år markedet er blevet afholdt har det udviklet sig til en folkelig begivenhed, hvor alle uanset baggrund og alder kan bidrage til fællesskabet omkring kulturarven. Markedet har mange potentialer, også af kommerciel karakter, der endnu ikke er udfoldet. Bag markedet står en gruppe engagerede frivillige, der i samarbejde med museet planlægger og afvikler markedet. På dagen stiller 400 frivillige op. Det er en stor opgave at få alle enderne til at mødes. Siden markedets start i 2012 er det vokset med en forrygende fart. Det er arbejdsopgaverne også. Den primære hovedkraft bag markedet – frivilligkoordinator Merete Nygaard Fredriksen – har gennem årene ydet en næsten overmenneskelig indsats. Merete Nygaard Frederiksen fratrådte efter markedet 2018 for at overlade Sundtoldsmarkedet til nye kræfter. Museerne Helsingør er i en vanskelig økonomisk situation, der betyder at der skal tænkes nyt i forhold til den fremtidige organisering af Sundtoldsmarkedet.

Vilkårene for museernes virksomhed har ændret sig over de sidste år. Helsingør Kommunes kulturanalyse 2018 viste, at Museerne Helsingør i en periode over fem år har fået reduceret

bevillingen af sine tilskud med 13 pct. I samme periode har museerne haft en besøgsfremgang på 26 pct. I anden halvdel af 2018 blev det klart, at museerne ikke kan fortsætte sin virksomhed på samme niveau som tidligere. I de foregående år har museerne fokuseret ressourcerne, således at der er blevet færre, men til gengæld større udstillinger. Frivillighed, der bidrager til museernes virksomhed, er blevet prioriteret. På den måde har museerne kunnet fastholde et højt aktivitetsniveau på trods af færre midler. Udgangspunktet er fortsat at Museerne Helsingør skal drive de bedst mulige museer indenfor de rammer, der nu en gang er, men Museerne står over for store udfordringer, der blev tydelige i 2018.

Besøgstal

Museerne havde i 2018 et samlet besøgstal på 39.018. Helsingør Bymuseum fik besøgt af 5.136 gæster, og 5.388 gæster aflagde Skibsklarerergaarden et besøg. 15.000 besøg-

te Sundtoldsmarkedet den 18. august 2018. Værftsmuseet havde 4.195 gæster, og endelig havde Flynderupgård Museet 6.098 gæster. Det historiske landbrug på Flyderupgård havde 3.201 gæster. Det er en samlet tilbagegang på 12 pct. i forhold til 2017. Baggrunden for tilbagegangen skal blandt andet findes i en nedgang i Værftsmuseets besøgstal efter indførelse af entre, samt at der har været færre børn og unge på besøg i det historiske landbrug i 2018 på grund af generationsskifte.

1. Arbejdsgrundlag

Museerne Helsingør har som formål at drive et statsanerkendt kulturhistorisk museum for nyere tids kulturhistorie i Helsingør Kommune. I 2018 blev Museerne Helsingørs vision den, der vil danne grundlaget for arbejdet i de kommende år.

Det er Museerne Helsingørs mission:

- at være kulturhistorisk museum for Helsingør-egnen.
- at belyse forandringer, variationer og kontinuitet i menneskenes livsvilkår.
- at virke for sikring af Helsingør-egnens kulturarv ved indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling.

Det er Museerne Helsingørs vision:

- at være et fagligt stærkt lokalhistorisk museum, der både kan have regional og national betydning.
- at have fokus på aktuelle og vedkommende temaer med betydning for nutidens forståelse af sammenhængen mellem fortid, nutid og fremtid.
- at arbejde strategisk med kulturarven i byrummet og kulturlandskabet.
- at være en demokratisk institution, der arbejder for mangfoldighed og flerstemmighed.
- at understøtte den lokale selvforståelse og identitet.
- at udvikle og understøtte frivilliges engagement i arbejdet med kulturarven inden for museernes kerneopgaver.

2. Samlinger og arkiv

Museernes samling rummede pr. 31. december 2018 46.530 genstande, ca. 1.100 hyldemeter arkivalisk materiale og ca. 160.000 stk. fotos, grafik og kort og tegninger.

2.1 Registrering

Museerne Helsingør indsamler genstande, arkivalier, fotografier og andet materiale, der dokumenterer livet i Helsingør købstadskommune og Tikøb sognekommune, som ved sammenlægning i 1970 blev til den nuværende Helsingør Kommune. De indkomne genstande og arkivalier bliver løbende beskrevet, registreret og sikret for eftertiden.

I 2018 trådte EU's persondataforordning i kraft. Forordningen skal beskytte borgernes personlige oplysninger. Implementeringen stillede krav til museerne om nye arbejdsgange.

Det var langtfra alt Museerne har haft indflydelse på. Nogle problemer har vi været nødt

til at udskyde løsningen af. Det gælder f.eks. publikumsadgangen til museernes databaser. Skal der være fri adgang til samlingerne via internettet, som er ambitionen, vil det kræve en minutiøs gennemgang af samtlige arkiver og genstandsregistreringer for at støvsuge dem for personfølsomme oplysninger. Det har Museerne ikke ressourcer til. Brugere må derfor affinde sig med ventetid, mens personalet fremfinder de arkivalier der efterspørges og sikrer at der ikke udleveres materiale, der er omfattet af beskyttelsen i EU's dataforordning.

Et problem i forbindelse med de nye EU-regler, er at reglerne sætter grænser for hvad offentlige myndigheder må indsamle af oplysninger. Reglen er at offentlige myndigheder og virksomheder kun må samle de absolut nødvendige oplysninger om borgerne. Det er en sympatisk tankegang set i lyset af de omfattende indsamlinger af personlige og følsomme data som firmaer som Google og Facebook igennem de senere år har foretaget. Forordningen udfordrer indsamlingen af historisk dokumentation til gavn for eftertiden. Hvordan dilemmaet skal løses, er der ingen der har et klart svar på endnu. Museerne samler derfor som tidligere, men med særlig opmærksomhed omkring datalovgivningen.

Museerne i Helsingør har på grund af overfyldte magasiner haft stop for indtagelse af genstande til vores samlinger i en årrække. Samlingen øges ganske lidt med mindre genstande og arkivmateriale, der ikke fylder meget. I 2018 lysnede situationen. Med tilføjelsen af små 200 m² til vores fjernmagasin har Museerne fået mulighed for at skabe det nødvendige overblik, sådan at vi igen kan få ledig magasinkapacitet. Den fremtidige indsamling vil stadig være restriktiv. Det skyldes ikke kun pladsforholdene. Museerne og Kulturstyrelsen har for længst indset at de ting der står på museumsmagasinerne ikke kun skal være gamle og usædvanlige, men at de skal have en historie der er relevant for det museum de repræsenterer.

I november blev Museernes hidtidige elektroniske registreringsprogram, Regin, som har tjent landets museer trofast siden introduktionen i 2001, lukket ned for yderligere tilføjelser. Data fra Regin blev herefter læst over i det nye registreringsprogram SARA, der har en lang række forbedrede funktioner. Museernes samlingsenhed ser frem til at overgå til SARA når der har været afholdt kursus i begyndelsen af 2019.

nen i 2001, lukket ned for yderligere tilføjelser. Data fra Regin blev herefter læst over i det nye registreringsprogram SARA, der har en lang række forbedrede funktioner. Museernes samlingsenhed ser frem til at overgå til SARA når der har været afholdt kursus i begyndelsen af 2019.

2.2. Lokalhistorisk Arkiv for Helsingør Kommune

Det Lokalhistoriske Arkiv modtog i 2018 i alt 410 henvendelser fra borgere, myndigheder og institutioner såvel telefonisk som skriftligt. Mange borgere lagde vejen forbi arkivmagasinet for selv at kigge i arkivalierne, besøge arkivets kontor og gøre brug af arkivets foto- og grafiksamling. Henvendelserne koncentrerede sig primært om slægtsforskning og ejendomsundersøgelser. Ved borgeres velvillighed modtog arkivet i 2018 80 donationer. Donationernes indhold spændte vidt. Et enestående

Hit med
Værftshistorien

Hjælp os med at huske fortiden og dagen i går!
Det årligt tilbageværende arrangement
»Arkivernes Dag«
står i år i Værftsarkivets tegn. Vi markerer Arkivernes Dag med at invitere Jer med i Værftsarkivet og helt ind til rækkerne af protokoller og kasser.
Har du noget vi mangler?

Kom og mød os på Værftsmuseet ved Kulturværftet, Allégade 2
torsdag den 15. november 2018 kl. 14-18 til en snak!

 MUSEERNE HELSINGØR

supplement til arkivets i forvejen fine samling af foreningsarkiver er donationen af Helsingør Snedkerlaugs Arkiv med laugets fornemme skrår fra 1581, mødeprotokollen fra 1660 og laugsladen fra 1667. Væsentlig er også donationen af de tidlige arkivalier fra Søndagsskolen »Helsingør Tekniske Skole« som et markant vidnesbyrd om samtidens voksende behov for teknisk kunnen og nyskabelse.

Arkivet fortsatte i 2018 samarbejdet med Biblioteket Kulturværftet. På Biblioteket kunne borgerne den sidste mandag i måneden møde arkivets faginspektør, der besvarede spørgsmål om byens historie og hjalp med oplysninger fra arkivets databaser og registraturer, som på grund af den nye persondataforordning, som trådte i kraft den 25. maj i 2018, ikke længere kan betjenes af borgerne selv. Samarbejdet med biblioteket muliggør, at borgerne gennem Arkivets kontor kan bestille arkivalier af et mindre omfang til fremlæggelse på Bibliotekets læsesal uden for arkivets åbningstid.

Interessen er stor, når det kommer til lokalhistoriske spørgsmål. Arkivet bistod i 2018 ugeavisen »Nordsjælland« med svar på spørgsmål i avisens brevkasse. Brevkassen blev flittigt brugt til fornøjelse for såvel spørgeren selv som avisens mange læsere. Af stor interesse var også arkivets faginspektørs mange artikler i uge- og dagblade.

Arkivet deltog i 2018 i det landsdækkende arrangement »Arkivernes Dag«. Temaet var i år »Helsingør Værftsarkiv«, hvor borgerne blev inviteret ind mellem rækkerne af værftsarkivalier for at få mulighed for at dykke ned i den historie, som så mange Helsingør-familier i generationer var en del af. I forbindelse med arrangementet modtog Værftsarkivet Skibsingeniør K.V. Nielsens samling af dagbøger og optegnelser for hans virke på Helsingør Værft i perioden 1950-70erne.

Arbejdet i arkivet blev i 2018 bistået af frivillige, der som altid ydede en engageret og stor indsats. Et målrettet arbejde med en digital registrering af arkivets store fotosamling blev sat i værk i foråret og tilrettelagt således, at samlingen løbende kan tages i anvendelse. Projek-

tet er stort og tidskrævende og vil strække sig ind i de kommende år. Det meget omfattende arbejde med indeksering af skibsklarer K.F. Marstrands korrespondance fortsattes med stor ildhu og muliggør derfor hele tiden en stadig større tilgængelighed og brugbarhed for både private brugere og forskere. Frivillige kræfter gjorde det i 2018 muligt at afslutte den store og tidskrævende opgave med at registrere og digitalisere arkivets samling af fotos fra den gamle Tikøb Kommune. Et projekt, der har muliggjort en hurtig og nem brug af samlingen.

3. *Indsamling og erhvervelser*

Museerne forøgede i 2018 sin samling med omkring 75 genstande.

Når der trods stop for indsamling alligevel er kommet 144 registrerede genstande i museernes arkiv skyldes det flere ting. For det første indføres nyttilkomne genstande til værftsmuseet i blokke, de er samlet ind over længere tid, for det andet er der under revisionen af samlingerne sket en forøgelse i kraft af at genstande, der tidligere var noteret som »Rekvisitter« er blevet opkvalificeret til museumsgenstande. De har hele tiden stået på magasin, de har blot ikke talt med. Endelig har museet i samarbejde med Marienlyst Slots Venner hentet slottets inventar hjem fra opmagasinering og registreret de dele der manglede.

Det reelle tal for samlingstilvæksten er omkring 75 genstande. Det nøjagtige tal kan ikke opgives da museet siden september ikke har kunnet registrere nye genstande. Det efterslæb skal indhentes i løbet af 2019. Blandt de ting museet har modtaget er et betonrelief af Tikøb Kommunes våben som sad på det nu nedrevne kommunekontor i Espergærde. Takket være en tidligere ansat på Kommunekontoret fik museet nedtaget våbenet i sidste øjeblik. Det var anført i lokalplanen at relieffet skulle afleveres til museet, men det var blevet glemt i farten. Helsingør Snedkerlaug afleverede i efteråret deres fine Laugslade og andre remedier (jfr. Arkivarens beretning). Laden er oven i købet fint restaureret og og tingene er en væsentlig

tilføjelse til vore i forvejen fine Købstadshåndværkersamling. Til samlingen af genstande der dokumenterer arbejdet på Helsingør Værft er indkommet model af en kompressor. Der er tale om en stor gennemskåret model, som er fabrikeret på værftet til demonstrationsbrug. Modellen har stået på en oplagringsplads i nogle år og kræver en kærlig hånd, men den er i god stand. Den vejer omkring 800 kg.

2018 blev året hvor en af de længst eksisterende etniske forretninger i Helsingør – Den Kinesiske Grill på Rosenkildevvej, drejede nøglen om. Indehaverne gik på pension.

Museet fulgte forretningens sidste dage, med henblik på at erhverve gade- og vindueskilte til vores samling. Desværre lod det sig ikke gøre at få gadeskiltene ned i nogenlunde hel tilstand, men de håndlavede pris- og reklameskilte fra forretningsvinduet fik museet i hus, takket være en ihærdig borger. Museet har gennemfotograferet forretningen, hvis interiør iflg. ejeren ikke var blevet ændret siden indretningen i 1964. For mange Helsingørere var forretningens lukning på det nærmeste slutningen af en æra.

3.1. Forskning og undersøgelser

Museerne Helsingør er forpligtet til at forske i emner inden for museernes arbejdsområde. En medarbejder havde i 2018 forskningsorlov i fire måneder.

Museers forskning i 2018, der er igangværende:

Sanden i Helsingør-bydelen der forsvandt

Udføres af registrator Peter M.M. Christensen. Forskningsprojektet er et samarbejde med Liv Appel og Kjartan Langsted, Museum Nordsjælland, og med assistance af volontør Torben Bill-Jessen, Helsingør. Formålet med projektet er at indsamle viden om beboerne og beboersammensætningen i Helsingørs østlige bydel *Sanden*, samt i det omfang det er muligt af fastslå hvem der boede hvor. Bydelen »Sanden« lå øst for den nuværende Allegade og strakte sig fra Lappen i nord til kysten ved den nuværende Stengade i syd. Mod øst afgrænsedes byen af et hegn og siden en mur mod Kronborg. Bebyggelsen af området var kun sporadisk indtil Frederik 2. begyndte opførelsen af det nye Kronborg omkring 1575 og selv om man i 1650 kunne tale om en regulær bydel, blev store dele nedrevet i forbindelse med den svenske belejring og erobring af Kronborg i 1658. Den resterende del blev stærkt beskadiget, og blev herefter nedlagt. Det er projektets hypotese at udbygningen af Sanden tog fart i midten af 1570erne hvor en del af de håndværkere og mestre der blev indforskrevet til byggeriet af Kronborg, fik jord af kongen i området. Efter Kronborgs færdiggørelse forsvandt en del af disse håndværkere – især det udenlandske element, og bydelen kom i højere grad til at ligne det øvrige Helsingør. Projektet inddrager en kilde som ikke tidligere er bragt i anvendelse i forskningen omkring Helsingør. Dette gælder især Sct. Mariæ Kirkes regnskaber, som er væsentlige, fordi kirken fik en del jord på Sanden af Kongen i forbindelse med at den blev overdraget til den tyske menighed i 1576.

Fællesskab og forskelligheder; identitetsforhandlinger i anledning af Helsingørs købstadsjubileum 1926

Forskningsprojektet »Fællesskab og forskelligheder« udføres af formidlingsleder og museumsinspektør Iben Vyff. Projektet er en analyse af de forskellige identiteter og selvforståelser, der hen over sommeren 1926 blev udtrykt i forbindelse med fejringen af Helsingørs 500-års

købstadsjubilæum. Købstadsjubilæet i 1926 var den første af sin slags i Helsingør. At fejre et byjubilæum krævede nemlig foruden historisk interesse også en lokalhistorisk bevidsthed og en jubilæums- eller mindekultur. Disse fænomener dukkede op i den sidste halvdel af 1800-tallet, i kølvandet på den stærke nationalfølelse og fædrelandskærlighed, der især fik grobund efter det danske nederlag til Tyskland i 1864. Glæde og stolthed over det nationale betød også en øget interesse og bevidsthed om det lokale, hvilket betød, at Helsingør og andre byer begyndte at fejre mærkedage eller jubilæer. Og netop glæden og stoltheden over Helsingør og byens historie er tydelig i de forskellige skrivelser i forbindelse med jubilæet 1926, for umiddelbart var byen forenet i noget nær en jubilæumsros. Ved nærmere læsning bliver det dog tydeligt, at der også er noget andet på spil i og omkring fejringen. I de forskellige fortællinger om sundtoldsbyens fortid – fortællinger om hvem vi er og hvor vi kommer fra – indskriver der sig meget forskellige fortolkninger af byens historie, hvori det synliggøres, at der foregår en kamp om fortolkningsretten til fortiden. Denne kamp handler imidlertid også om både nutid og fremtid. De forskellige fortolkninger af fortiden bygger nemlig tydeligvis på forskellige forståelser af, hvordan Helsingør anno 1926 skal fortol-

kes og ikke mindst, på nogle meget forskellige forventninger til byens fremtid.

Afsluttede projekter i 2018:

Handel i Helsingør i 1830'erne – varer og vareflow. Blev undersøgt af museumsformidler Tora Riber. På baggrund af skibsklarererne K.F. Marstrand og N.P. Kircks arkiver er der skabt viden om handelen i to Skibsklarerergårde i første halvdel af 1800-tallet.

Brandulykken i ventilgraven. – En mikrohistorisk undersøgelse af en hændelse på Helsingør Skibsværft

Forskningsprojektet, der udføres af museumsinspektør Niels Hein, tager udgangspunkt i en enkelt arbejdsulykke, som afsæt for at afdække Helsingør Skibsværft anno 1963. Ulykken aktiverede en række interne strukturer, så som sikkerhedsudvalg, arbejdsklubber, samaritordninger og forsikringssager, og tegner et billede af værftet som en kompleks institution med mange aktører. Ulykken aktiverede også institutioner uden for værftet, så som politi, hospital og lokalaviserne, og illustrerer hvordan værft og by hang sammen. Forskningsprojektet viser hvordan små hændelser på værftet kan hjælpe med at afdække og illustrere den komplekse institution som Helsingør Skibsværft var. Forskningsprojektet udmundede i et foredrag og en artikel med udgivelse i tidsskriftet Gransk primo 2019.

3.2 Undersøgelser

Museerne Helsingørs undersøgelser omfattede i 2018:

Kulturlandskabets udvikling – lange linjer

Forarbejde til udstillingen Magtens landskab, der åbnede på Flynderupgård 1. juni 2018. Museumsinspektør Lars Bjørn Madsen og tidligere museumsinspektør Lone Hvass udarbejdede oversigt over emner med tilknyttede kulturmiljøområder/lokaliteter bl.a. med udgangspunkt i de mange arkæologiske udgravninger og arkivaliske undersøgelser, museerne har foretaget i tidens løb.

4. Samarbejde med andre kulturhistoriske museer, kulturinstitutioner o.lign.

Museerne Helsingør indgik i 2018 i en række samarbejder i og uden for kommunen.

Inden for det fagligt forpligtende museums-samarbejde har Museerne Helsingør samarbejdet med Rudersdal Museer, Museum Nordsjælland og Furesø Museer. Museerne samarbejder om det digitale forskningstidsskrift Gransk. Museerne Helsingør indgår i redaktionen med to medarbejdere.

Sikring af den faste kulturarv og varetagelsen af museumslovens kapitel 8 foregik i 2018 i samarbejde med Museum Nordsjælland, der har ansvar for arkæologien i Helsingør Kommune. Museerne Helsingør varetager bevarelsesarbejdet inden for Nyere Tid.

Museerne prioriterer at deltage i de museumsfaglige netværk inden for Organisationen for Danske Museer. Deltagelse i netværkene bidrager til at museernes medarbejdere kan holde sig fagligt opdateret. I 2018 deltog medarbejdere i ODMs formidlingsseminar, i netværk for museumsformidlere og i ODMs faglige orienteringsmøde, hvor museumsinspektør Iben Vyff sidder i planlægningsgruppen for Nyere Tid. I 2018 var Museerne Helsingør ved museumsformidler Tora Ribers ligeledes aktive i planlægningen af årets MUSUND konference, som havde titlen »Kundskab eller oplevelse – en modsætning? Museerne i en tid med fake news«.

Museumssamarbejdet med Kulturmagasinet-Frederiksdal fortsatte i 2018. På grund af sygdom måtte Frederiksdal aflyse deres medvirken i sundtoldsmarkedet i august. Museerne Helsingør deltog dog heldigvis uhindret i årets Mikaeli marked, der afholdtes på Frederiksdal.

Museerne samarbejder inden for Helsingør Kommune med Biblioteket Kulturværftet, Børnekulturens netværk samt Frivilligcenter Helsingør. Samarbejdet med Frivilligcentret var særligt i forbindelse med nyttehaverne på Flynderupgård.

Suntoldsmarkedet er et stort arrangement, der kun kan lade sig gøre ved samarbejde med

mange forskellige foreninger og enkeltpersoner. De historiske foreninger Sundtoldens Venner, Flynderupgårds Venner, Helsingør Museumsforening og Helsingør Vinmuseumsforening støttede op om Sundtoldsmarkedet i 2018. Andre samarbejdspartnere var Odd Fellow Logen, Helsingør Cityforening, Helsingør Industriforening, Hammermøllens Syngepiger, Teaterbøtten, Dansk Træskibssammenlutning, Foreningen til Sprydstagens Forevigelse, MS Museet for Søfart, Kronborg Slot, Helsingør Havn og Helsingør Bibliotek, Sct. Mariæ Kirke og Sct. Olai Kirke.

Museerne var endvidere repræsenteret i Skibsklarerergaardens Bryglaugs bestyrelse, bestyrelsen for Helsingør Museumsforening, bestyrelsen for Flynderupgårds Venner samt bestyrelsen for Hellebæk-Aalsgaard Egnshistoriske Forening.

4.1 Forvaltning af den faste kulturarv

Museerne Helsingør skal medvirke til sikring af kulturarven i forbindelse med den fysiske planlægning og forberedelse af bygge- og anlægsarbejder i henhold til museumslovens kapitel 8. Museerne rådgiver både private og Helsingør Kommune i forhold vedrørende bygningskulturarven.

Også i 2018 behandlede Museerne flere sager, hvoraf de væsentligste omtales her.

Den bevaringsværdige barklade ved den fredede skovridergård Valdemarslund ved Gurre blev i 2018 truet kulturarv. En virksomhed havde ansøgt om »etablering af en terapihave for terapeutiske forløb for personer med stress, angst, depression eller kronisk sygdom«. Det var ønsket bl.a. at ombygge den ene side af laden til glasfacade. Laden fremstår såvel i det indre som det ydre i sin oprindelige form. Museerne frarådede ombygning, da laden repræsenterer et betydeligt element i Nordsjællands forst historie og er bevaringsværdig såvel det ydre som det indre med sine trækonstruktioner. De efterhånden særegne, af eneris flettede gavle og andre partier, ses i dag kun på bygningen ved Valdemarslund og på en tilsvarende bygning ved Gl.

Skovhus på Roevej i Hellebækskoven. De var i det 18. og 19. århundrede almindelige opbygninger i Nordsjælland, hvor der var behov for udluftning af tagetagen f.eks. når den benyttes til opbevaring af hø og halm. En ombygning som ønsket vil hindre forståelsen for og af bygningens oprindelige funktion og ødelægge den kulturhistoriske formidlingsværdi, den særegne bygning har. Sagen er endnu ikke afgjort.

I 2018 faldt en af den gamle købstadskommunes mest betydningsfulde kulturarvsverdier, det navnkundige Julebækshus, der i århundreder har fungeret som traktørsted for helsingoranerne. Stedet har blandt andet været rammen om de traditionelle pinsefester og for store Sankthans-fester. En privat investor havde købt Julebækshuset af skovvæsenet og fået tilladelse til at nedrive det til fordel for en ny, betydeligt større villabygning. Museet forsøgte forgæves at overbevise parterne om det stærkt uheldige ved nedrivning af en så – og ikke mindst for nationalparken – væsentlig kulturmiljøværdi. Huset blev nedrevet og det nye hus står der nu.

I efteråret 2018 var der planer om nedrivning af endnu et af Helsingørs gamle huse, Lundegade 4, der består af lave forhuse mod gaden og et større baghus. Husene omkranser en markstensbelagt gårdsplads, der sammen med forhusene kan dateres til midten af det 18. århundrede. Bygningerne har ikke været vedligeholdt i en længere årrække og er kritisk forfaldne. Ejeren ønskede derfor nedrivning til fordel for nyt boligbyggeri. Efter en nærmere bygningsmæssig og arkivalisk undersøgelse anbefalede Museerne en restaurering af de bevaringsværdige bygninger i stedet for at lade dem nedrive. En nænsom restaurering vil sikre, at ejendommen vil bidrage positivt til fortællingen om Helsingørs historie. Da huset er bevaringsværdigt med en SAVE-værdi på 4 og ikke er fredet, har museet ikke mulighed for at forhindre en nedrivning.

En pudsig sag drejer sig om en forsvunden fiskestadesten ud for Strandvejen 340 i Espergerde. Tidligere vejchef, Jesper Christensen, gjorde museerne opmærksom på, at stadesten

nr. 11 var forsvundet i forbindelse med nedrivning af et hus på grunden. Fiskestadenene fortæller en særlig historie om fiskeriet i Øresund og statsmagtens regulering. Fra Helsingør til Smidstrup var der i alt 33 stader. Staderne havde fra 1682 fået numre og fæsterne var underlagt betaling af skat og fæsteafgift. Senere blev staderne solgt til fiskerne som almindelig tinglyst ejendom. For at markere staderne, opsatte man stadesten med indhuggede numre og bogstaverne FS for fiskestade. I Helsingør kommune er »samlingen« af stadesten langs strandvejen næsten komplet, men nu mangler FS 11. Endnu er det ikke lykkedes at finde den forsvundne sten.

Museerne fungerede i 2018 fortsat som konsulent for kommunens Center for By, Land og Vand, i forbindelse med navngivning af nye veje. Rådgivningen tager normalt udgangspunkt i gamle stednavne, der har været benyttet i området og ofte i dag er glemt. På den måde kan de nye vejnavne vække til eftertanke og blive en døgnåben formidling af kulturhistorien. I 2018 gav museet således forslag til to vejnavne til et boligområde ved Esrumvej og

et boligområde ved Skibstrup. Lokalhistorien blev endnu mere nærværende på Værftsområdet i 2018, da Helsingør Kommune valgte at følge tidligere redaktør og aktiv ved Værftsmuseet Bent Jørgensens forslag om navngivning af to lokaliteter efter fagforeningsmænd, der havde sat deres betydelige aftryk på Helsingør Værft og dets udvikling. Den 22. november 2018 blev Georg Poulsens Plads og Thomas Nielsens Passage indviet.

Museerne samarbejdede i 2017 med Center for By, Land og Vand i forbindelse med klimasikring af bykernen, hvor der var aktuelle planer om nye belægninger og udnyttelse af eventuelt bevarede slam- og stenkister fra 17-1800-tallet. Tidligere fandt Museum Nordsjælland en bevaret stenkiste i Strandgade. På Museerne Helsingør er de skriftlige kilder efterfølgende blevet gennemgået, der har vist sig at give oplysning om adskillige stenkister andre steder i byen. Planerne blev sat i bero, men er af centrets Team Byudvikling besluttet genoptaget i 2019; i første omgang med omlægning af Hestemøllestræde i forbindelse med et byrumsprojekt, hvor belægninger, belysning og øvrigt byrumsinventar skal udskiftes. I december 2018 genoptog Museerne Helsingør derfor samarbejdet med nævnte center og vi venter os meget af dette arbejde.

4.2 Konserverings- og bevaringsarbejde

I august 2017 måtte Museerne Helsingør pludselig og midt i ferietiden rømme vores store magasin på Hellebæk Avlsgård. Den bygning som Museerne fik stillet til rådighed af Helsingør Kommune som nyt magasin, var på 600 m² men kun delvis ledig. Som resultat måtte der lukkes for næsten al tilgang til genstandssamlingen. I september fik museet rådighed over hele bygningen. 2019 vil gå med at udnytte dette areal, der giver mulighed for at genstandene kan opstilles på en mere overskuelig og tilgængelig måde. Næste punkt bliver at vurdere samlingen kritisk. Der er i tidens løb indtaget genstande i samlingen, der ikke er så relevante, som de dengang så ud til. Det er en meget omstændelig proces at udskille genstan-

de der allerede er indgået i samlingerne, men det er en nødvendig proces, som skal forhindre at der bruges tid og kræfter på at bevare ting der ikke hører hjemme i Museerne Helsingørs samlinger.

5. Formidling

2018 bød Museerne Helsingør på velkendte såvel som nye aktiviteter.

5.1 Udstillinger og aktiviteter

I 2018 viste museerne 4 særudstillinger:

1. *Mennesker og Huse i Dalsborg ejerlaug.* – Særudstilling på Flynderupgård Museet af lokalhistoriker Kjeld Damgaard. Udstillingen blev vist i perioden 8. januar til 2. april.
2. *Magtens landskab – på sporet af Kongernes Nordsjælland.* I anledningen af åbningen af Nationalpark Kongernes Nordsjælland gik Museerne Helsingør på jagt efter nogle af de spor, fortidens magthavere har efterladt sig i Helsingør Kommune. I udstillingen udpeges magtens aftryk tolv forskellige steder i området og viser vej, ud i magtens landskab. Udstillingen blev åbnet af borgmester Benedikte Kiær 2. juni og kan stadig opleves.
3. *Simon Spies – Helsingørdrengen der fik vin-ger.* Særudstilling på Bymuseet 1. juni 2017 til 31. maj 2019.
4. *Porten til verden – DFDS i 150 år.* Særudstilling på Værftsmuseet, der i 2018 blev gjort til en fast del af udstillingen.

Erindringskøkkenet. Spisestuen på Flynderupgård. Museet fortsatte arbejdet med at levendegøre historien gennem smagsløgene. Ud over den daglige åbningstid med servering af dagens ret og tallerkener med udgangspunkt i museets fortællinger, blev højtider markeret og der blev arrangeret aftenåbninger med særlige temaer. »Fra Vestindien som blind passager« to temaaftener i februar og marts. Påsken blev markeret med påskefrokost anno 1955 og pinsen med sild og snaps. I august var der »Sommersang i laden«, oktobers temaaften var »Jagtmad i 1800-tallet« og i november var der traditionen tro andesteg på bordet. Årets julefrokoster tog udgangspunkt i julen, som den var i 1920erne med julesul.

Det historiske landbrug på Flynderupgård er et besøgslandbrug med en bevaringsbesætning. I staldene og på markerne kunne gæsterne i 2018 møde den jyske hest, dansk rød malkeko, landfår, ænder, gæs og høns af racen Hvide Italiener. På jordene blev der sået byg og sat kartofler. Skoleklasserne fra 0.-7. klasse besøgte landbru-

get året igennem i forbindelse med undervisning, særligt i efteråret hvor der var mulighed for at komme med landmanden i marken og tage kartofler op.

Museerne Helsingør på sociale medier

Museerne Helsingør har profiler på Facebook og på Instagram. På Facebook kunne man i 2018 finde opslag om aktuelle udstillinger og aktiviteter, som også oprettes som begivenheder på de fire udstillingssteder samt i Spisestuen og i det historiske landbrug. Det er også her, vi formidler mindre historier om lokale historiske begivenheder og genstande. Bl.a. fortalte vi her historien om en gravsten, der af ukendte årsager står i Skibsklarerergaardens gård <https://www.facebook.com/MuseerneHelsingor/photos/a.183646538468021/1088684577964208/?type=3&theater>

Museerne har 884 følgere på Facebook pr. 31.12.2018.

På Instagram formidles historier, genstande, aktiviteter og »bag kulisserne« i billeder. Ved en målrettet brug af hashtags er mulighederne for at nå bredt ud store, hvilket vi bl.a. så på et opslag, også fra Skibsklarerergaarden, med et billede af en farvearkæologisk undersøgelse. Billedet blev lagt op som et bidrag til den internationale konserverings- og restaureringsdag 14. oktober: <https://www.instagram.com/museernehelsingor/?hl=da>

Og ellers er fotos af de historiske husdyr altid populære.

Museerne har 1.010 følgere på Instagram pr. 31.12.2018.

5.2 Udvikling af museernes formidling

Udviklingen af Værftsmuseet til et nationalt museum for værftshistorien fortsatte i 2018. Prospektet for det nye museum blev færdiggjort og fremlagt for Kulturudvalget. Museerne har nedsat en strategisk udviklingsgruppe bestående af erfarne folk fra det maritime erhvervsliv, fagforeninger og museumsbranchen, der i 2018 vejledte Museerne i den videre fondsøgning og udvikling. I samspil med gruppen udarbejdede

Museerne en fondsøgningsstrategi og udpegede en række relevante fonde. I slutningen af 2018 blev de første fonde kontaktet.

5.3 Arrangementer

Skolernes vinterferie, sommerferie og efterårsferie

I vinterferien (uge 7) inviterede vi atter indenfor til aktiviteter. På Skibsklarerergaarden kunne man prøve kræfter med to gamle håndværk, hakning og knipling, da frivillige sad klar til at lære fra sig. Herudover kunne man klippe silhuetter med inspiration i Franz Liborius Schmitz's klip fra ca. 1810, der hænger i udstillingen. På Flynderupgård Museet satte vi fokus på vintertidens sysler. I gårdens værksted kunne børn lave fuglekugler, fuglehuse, træsværd og skibe og de kunne kærne smør og male mel.

I første uge af skolernes sommerferie var der aktiviteter på Flynderupgård, hvor børn kunne blive karl og pige for en dag. Aktiviteterne bestod blandt andet i at slå reb, smede søm, skrælle kartofler, og i opvask og håndvask af tøj i museets vaskevugge.

Efterårsferien (uge 42) på Flynderupgård var kartoffelferie. Her havde børn og voksne mulighed for at tage med i marken og tage kartofler op, sådan som det var almindeligt i efterårsferien på landet tidligere. Endnu en gang viste både sommer- og efterårsferien på Flynderupgård deres potentiale som arrangementer, der forener bedsteforældre og børnebørn og som byder på et rum for eftertænksomhed, ude på landet tæt på byen.

Anna Paulines Rejse – »fra Vestindisk slave til Dansk borger«

I samarbejde med Helsingør Teater blev den historiske forestilling med skuespiller Sofie Walbom opført på Flynderupgård den 22. februar.

Fyraftensfortællinger

Værftsmuseet afholdt to fyraftensfortællinger i 2018. Den 15. marts fortalte forhenværende kaptajn, Niels Arendal Jensen, om færgen M/F

Kong Frederik IX. Den 25. oktober fortalte direktør Finn Wollesen fra skibstegnestuen Knud E. Hansen om firmaets spændende historie og dets aktiviteter i dag. Desuden om samarbejdet med Helsingør Skibsværft, hvor firmaets grundlægger Knud E. Hansen startede sin karriere som ingeniør.

Ingen kan lave det perfekte

6. maj inviterede Værftsmuseet i samarbejde med Helsingør Kommunes Biblioteker til Portrætfilm og møde med Hans Pauli Olsen, den færøske skulptør, der har lavet skulpturen »Værftsarbejderne«.

Historiske Træskibsdage. I dagene 18-20. maj var Helsingør vært for Dansk Træskibssammenslutnings pinsestævne. Museerne bidrog med et mini Sundtoldsmarked med aktører i historiske dragter og 3 boder på Kongekajen i Helsingør.

Byvandring

Hver onsdag i juni, juli og august var der byvandring i Helsingør med museets guide som vægter i historisk dragt.

Grundlovsdag

Traditionen tro var der ikke-politisk festligholdelse af Grundlovsdag. Dagen blev fejret med musik, korsang, grundlovsdessert og tale ved Nicolai Vædele, formand for det maritimhistoriske værksted – Hal 16.

For fuld skrue

26. juli havde Værftsmuseet værktøjet klar til børn der kom og byggede træskibe og lavede flaskeposter. Som en festlig afslutning blev skibene søsat i vandbassin på Den Røde Plads. Arrangementet var et samarbejde mellem Værftsmuseet og børnebiblioteket på Kulturværftet.

Til middag hos Simmelkjær anno 1818

Aftenen før Sundtoldsmarkedet slog vi endnu en gang dørene op til en historisk middag anno 1818. Odd Fellow logen, Strandgade 95 var den smukke ramme. Menuen var i år sammensat på baggrund af såkaldte Kjøkkensedler fra C. Jacobsens »Nye Køgebog for store og smaae Huusholdninger« (1815) og bød bl.a. på skåren kalvetunge, farseret and og risbudding, alt sammen tilberedt af Spisestuen.

Sundtolden i børnehøjde

Sanse og undervisningsaktiviteter for børn i forbindelse med Sundtoldsmarkedet blev afholdt den 17. august 2018. Arrangement er nærmere omtalt andet sted i beretningen.

Suntoldsmarked 2018 blev afholdt lørdag den 18. august på havnepladsen ved Strandgade og Kongekajen. Museerne har gennem de sidste 6 år udviklet markedets formidling, der skal give gæsterne en oplevelse af at besøge i 1800-tallets Helsingør. 15.000 gæster besøgte markedet og kunne gå på opdagelse i markedsboderne, se historiske sejlskibe og markedsgøgl. Videre var der 37 åbne gårde i den historiske bymidte, byvandring, guidede omvisninger i kirkerne og udstilling på biblioteket. Som optakt til markedet var der foredrag den 15. og 16. august, vandringer på kirkegården i Helsingør samt udstillingen »Pesten« på Biblioteket Kulturværftet.

Høstfest og marked lørdag den 8. september var der høstfest og marked på Flynderupgård i samarbejde med Flynderupgårds Venner. Ved høstfesten serveredes traditionen tro gammeldags flæskesteg og Ryttergårdens spillemænd sørgede for musikken. I handelsboderne på gårdspladsen var der salg af bl.a. honning, keramik, pileflet, syltede varer og andre lokale specialiteter. Der var hestevognskørsel, historiske lege og tumlehalv til børnene.

Kulturnat

Museerne deltog i årets Kulturnat i Helsingør. På Bymuseet inviterede dansk-spansk kulturforening indenfor til musik og smagsprøver. To

Spies-stewardesser bød på Sangria i forbindelse med Spies-udstillingen. På Værftet var der kaffe på kanden og de tidligere værftsarbejdere fortalte anekdoter fra værftstiden.

Knejpe Festivalen

Skibsklarerergaarden huser Helsingørs ældste udskænkingssted, der blev vakt til live under Knejpe Festival den 6. og 7. oktober. I skipperstuen på Skibsklarerergaarden var der fællesang og knejpestemning.

Arkivernes dag. 15. november afholdtes på Værftsmuseet – med temaet »hit med værftshistorien« – foredrag af fhv. redaktør Bent Jørgensen og museumsinspektør Niels Hein.

Jul. Skibsklarerergaarden dannede rammen om tolv fortælleforestillinger med titlen »Det Bimler og Bamler – sandfærdige nissefortællinger, fortalt af en fortællernisse af anden grad«. 10 forestillinger henvendte sig til skolernes yngste klasser, mens 2 forestillinger var offentlige.

5.4 Frivilligt arbejde

I en årrække har museerne prioriteret samarbejdet med frivillige. I 2012 blev der ansat en frivilligkoordinator og formuleret en frivilligpolitik. Det har stor betydning at flere frivillige gennem de sidste år har engageret sig i museernes arbejde. I 2018 var det tid til en gennemgang af rammerne for samarbejdet. I løbet af året fik de fleste frivilligrupper egne frivillige ledere og tovholdere, der holdt regelmæssige møder med museets medarbejdere omkring arbejdets tilrettelæggelse. Flynderupgårds frivillige besluttede, at gruppen fremover er frivillige gennem Flynderupgårds Venner, der tilrettelægger arbejdet i samarbejde med museets medarbejdere. I efteråret 2018 blev stillingen som frivilligkoordinator vakant og kunne af økonomiske grunde ikke umiddelbart genbesættes.

Frivillige ydede i 2018 på flere områder et vigtigt bidrag til museernes virksomhed. På Værftsmuseets stod frivillige tidligere værftsarbejdere for omvisning af museets gæster både i

åbningstiden og ved omvisninger af grupper. I Værftsmuseets arkiv og samlinger hjalp frivillige med ordning, scanning og registrering. Museet Skibsklarerergaarden korps af engagerede omvisere tog også i 2018 godt mod museets gæster. Bag kulisserne arbejdede Sundtoldsmarkedets planlægningsgruppe og systue. Grupperne yder en stor indsats i forbindelse med forberedelsen og gennemførelsen af Sundtoldsmarkedet. Flynderupgård Museets frivillige løste igennem året håndværksmæssige opgaver på gården og erindringskøkkenet fik hjælp fra syltegruppen til fremstilling af syltetøj, eddike ol. I skolernes ferier formidlede de frivillige sysler og børns pligter på landet i første halvdel af 1900-tallet. I lokalarkivet fortsatte arbejdet med registrering af Vilhelm Marstrands arkiv samt med digitalisering af museets store fotosamling, som er omtalt andet sted i beretningen. Også indenfor de administrative opgaver fik Museerne kvalificeret hjælp af frivillige, der påtog sig indberetning af besøgstal, bilagskontrol og juridisk bistand.

5.5 Undervisning

Undervisning på Museerne Helsingør havde i det foregående år fokus på praksis. Undervis-

ningstilbuddene, der i 2017 blev færdiggjort i projektet Kultur på vej, blev udsendt til skoler og pædagogiske læringskonsulenter. For at fremme tilslutningen til undervisningstilbudene blev der holdt møder med læringskonsulenterne og indledt samarbejde med enkelte lærere. I efteråret 2018 viste de lokale skoler interesse for museerne, der blev booket undervisningsforløb og ca. 400 elever deltog i forløbene. Indskoling, grundskole og udskoling var repræsenteret og et par gymnasieklasser. Skibsklarerergaarden og byrummet blev brugt som empiri for kildekritik, spor for historiedetektiver og som argumentation for historisk fortælling. To store projekter blev gennemført i 2018:

Køjesækken

I årets begyndelse blev Helsingør Kommunes børnehaveklasser tilbudt besøg på museerne. Ca. 500 elever deltog i projektet »køjesækken«. Projektet var et samarbejde mellem Museerne Helsingør, storytelleren André Andersen og børnekulturkonsulenten for Helsingør Kommune.

Forløbet for klasserne var delt mellem klasse og museum. I klassen fik de besøg af André Andersen, der gav eleverne første halvdel af fortæl-

lingen om sømanden Ruben van der Roefarht, sundtold, Helsingør og endelig om klarererfamiliens datter. Fiktivt, humoristisk og funderet i genstande på museet. På museet fik eleverne bundet tråde mellem fortællingen om sømanden og den historiske fortælling, der er i fokus på Skibsklarerergaarden. Forløbet blev taget godt imod af elever og lærere. Den efterfølgende evaluering viste blandt andet styrken i det eksterne læringsrum og mødet med fortidens genstande.

Der kan læses en mere uddybende oplevelse af forløbet på: <https://www.folkeskolen.dk/629644/med-soemand-ruben-og-hans-koeje-saek-tilbage-i-historien>

Sundtoldsmarkedet

I år udbød museerne igen undervisning til børnehaver og folkeskolens 5. og 6. klasser. Fredagen før sundtoldsmarkedet mødte klasserne ind til workshops om vasketøj, kapere, vandforbrug, spøjagt, kildekritik og en vandring rundt i byen. Helsingør Skoles afdeling »Skolen i Bymidten« deltog i projektet og byggede videre på det ved at sende klasserne i skole om lørdagen på Sundtoldsmarkedet.

Kommunens ældste børnehalebørn blev inviteret til at deltage i »Sundtolden i Børnehøjde«, fredagen inden selve Sundtoldsmarked. Arrangementet gav et indblik af livet i Sundtoldstiden, hvor børnene lugtede, følte og smagte på historien. Bl.a. besøgte de museets vaskekoner, og børnene hjalp med at vaske tøj i vaskevuggen og ophængning til tørring. En anden aktivitet var at rulle tønder og bære sække ned til havnen, der var mulighed for at smage på beskøjter og lugte til sild. Tilbagemeldingerne på aktiviteterne har været meget positive. Det er tredje år, hvor Museerne har tilbudt arrangementet. Det er tydeligt at det er blevet et kendt arrangement

i børnehaverne, som man prioriterer at deltage i, også selv om det ligger på en ellers utraditionel turdag, fredag. I alt deltog 121 børn fra 11 institutioner med deres voksne.

6. Sponsorer og bevillinger

Museerne Helsingør modtog i 2018 støtte fra flere sider til arbejdet fra Conrad Nellemann og hustru Mindelegat, DFDS, Provisor Cand. Pharm. Ove Lund og Inger Elisabeth Lund's Fond, Helsingør Museumsforening, Sundtoldens Venner og Flynderupgårds Venner.

Sundtoldsmarkedet blev støttet af en lang række virksomheder, enkeltpersoner og fonde. Markedets historiske systue modtog igen støtte fra Fonden Ragnhild Bruun, derudover modtog markedet støtte fra Home-Løgstrup & Thomsen A/S, Danbolig – Larsen og Nielsen, Place2Live – Høegh & Friis, EDC – Poul Erik Bech, Petersen Ure Smykker, Stjerneoptik, Michael Find, Cafeteria San Remo, Cafe Ameci Miei, Bache Vin, Outdoor Season, Stengade Apotek, Strandhuset, Guys & Dolls, Brostræde Is, Photo Care, Helsingør Handel, Party Butikken, Sv. Mortensens Eftf., Tibberup Høkeren, Slagter Jensen, Backe Vin, Sæbe Damen, Chaplin, Cafe Dix, Madam Sprunk, Cafe Olai, Danske Bank, Borgerkroen, Strandborg, Nykredit, Helsingør Hælebar, Handelsbanken, Arbejdernes Landsbank, Levende Lys, Femail Aps, Strandgades Vinhandel, Lynhjems Eftf., Slagter Baagø, Mr. August Aps, Tatoosmeden, Nordkystens Autocenter A/S, Helsingør Bilcenter, Ivar Jensen Autogummi A/S, Helsingør Turisttrafik, Nordea, Kvickly, Vandkanten, Helsingør Bilhus, Bilhuset ELMER, Kronborg Auto, Jobo Bilcenter A/S.

